

2. példa

Mindenkinek joga van az oktatáshoz.

Emberek milliói, többségükben gyerekek, közülük is nagyjából a lányok, még alapkü oktatáshoz sem juthatnak. Emiatt nincs módjuk arra, hogy javítsanak életminőségükön, vagyis még vannak fosztva annak a lehetőségétől, hogy jobbá tegyék önmagukat és az életüket. Az oktatás tehát nem pusztán jó dolog, hanem voltaképp útvél a fejlődéshez. Ajtókat nyit meg előttünk és kitégítja szabadságunk és lehetőségeink horizontját. De hozzájárul a béke fenntartásához, a demokráciához és a gazdasági fejlődéshez is, s általa a különböző országok hatékonyabban tudnak szembeszállni a szegénység és az egészségügy problémáival.

Az oktatás emberi jogként való elismerésének az az alapja, hogy az oktatás elengedhetetlen az ember személyes, eredendő méltóságának megőrzéséhez és növeléséhez. Annak ellenére, hogy több emberi jogi egyezmény és nyilatkozat kimondja, az oktatáshoz való hozzáférés minden ember alapvető joga, még mindig hatalmas tömegek vannak megfosztva ettől a lehetőségtől.

Világviszonylatban ez a jog benne foglaltatik például Az emberi jogok egyetemes nyilatkozatában, amely kimondja, hogy „Mindenkinek joga van az oktatáshoz”, olyan oktatáshoz, amely személyiségünk teljes kibontakoztatását célozza. Ennek legalább elemi szinten ingyenesnek és mindenki számára kötelezőnek kellene lennie. Az oktatás további szintjeinek ugyanígy általánosan hozzáférhetőnek kell lenniük a társadalom egésze számára. Az újabb vállalások közül a Millenniumi fejlesztési célok tűzték ki megvalósítását, amelyek 2015-ig mindenki számára elérhetővé kívánják tenni az alapkü oktatást.

Már most tudjuk, hogy ez nem fog megvalósulni – az UNICEF adatai szerint, habár valamelyest emelkedett a 14 év alatti beiskolázott gyerekek száma, 2013-ban még mindig 57 millió gyermek nem jutott hozzá az oktatáshoz. Míg a korábbi statisztikákban igen rossz helyen szereplő India jelentős javulást mutat, addig e gyerekek több mint fele jelenleg Fekete-Afrikában él.

Helyi kontextusban az oktatáshoz való jog többnyire benne van az adott ország alkotmányában, így például Belize alkotmányában is, amely bevezetőjében említi, továbbá a Dél-Afrikai Köztársaságban is, amely biztosítja állampolgárai számára az alapkü oktatáshoz való jogot az általuk választott nyelven, állami iskolában, illetve India alkotmányában is. A művelődéshez való jogot tartalmazza többek között a Magyar Köztársaság Alkotmánya is (70/F §).